

مدرس:

خلیل عقیلے فرج

Draghili.blog.ir

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

دانشگاه علوم و معارف قرآن کریم

دانشکده علوم قرآنی ملایر

آیین ویرایش متون علمی

فایل هفتم

آشنایی با کلماتی با بار معنایی خاص

امام علی علیه السلام:

تمام زهد در دو جمله از قرآن آمده است:
خداوند سبحان فرمود (آیه ۲۳ سوره حدید):
«تا بر آنچه از دستتان رفته تأسف مخورید،
و بر آنچه به شما رسیده شاد نگردید»

حکمت ۴۳۹ نهج البلاغه

□ توجه به بار کلمات

هر کلمه به غیر از معنی مشخص، بر اساس شرایط زمانی، فرهنگی، تاریخی، موسیقی و نیز شخصیت هایی که آن را به کار می‌برند، بار مشخصی را هم به دوش می‌کشد. به این ترتیب هنگام کاربرد کلمات، تنها توجه به معنای لغوی آنها کافی نیست و باید ویژگی های دیگری را هم در نظر داشت. همچنین برخی کلمات با گذشت زمان رنگ و بوی خاصی پیدا می‌کنند که باید به آن نیز دقت کرد.

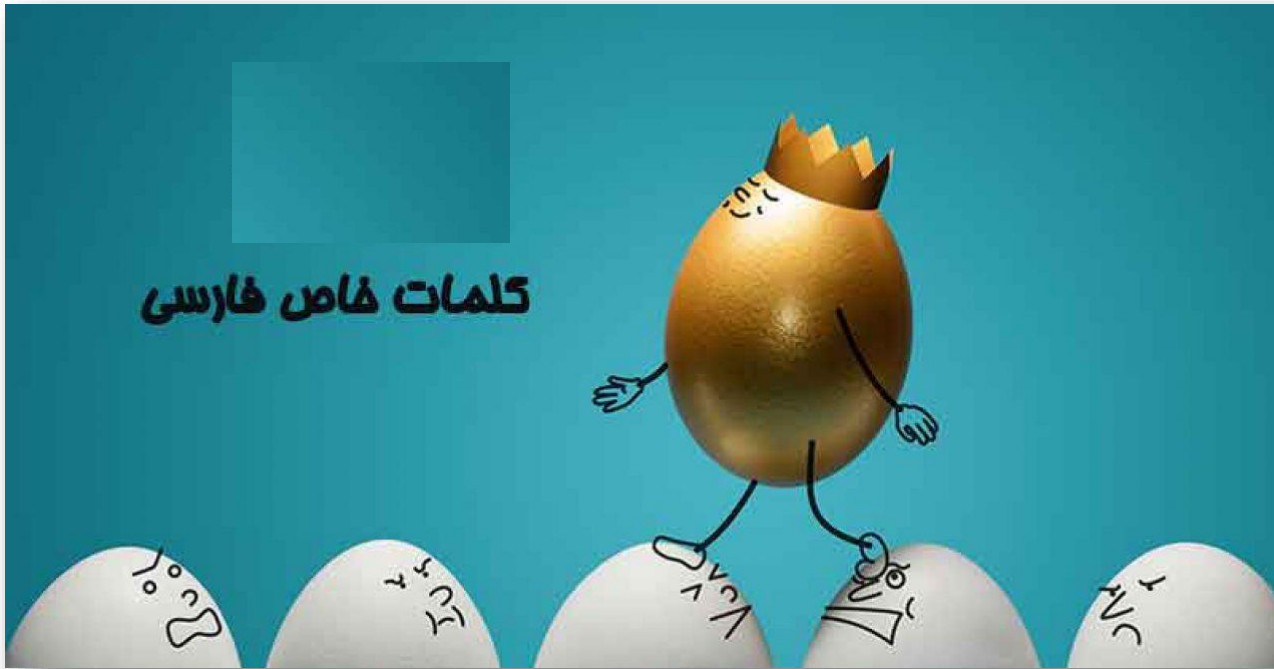

□ کلمات را از نظر بار معنایی می توان به سه دسته تقسیم کرد:

✓ - آنهایی که بار منفی دارند؛

✓ - آنهایی که دارای بار مثبت هستند؛

✓ - و کلمات خنثی.

□ چند نمونه

□ فعل «برخوردار» بودن در جمله هایی به کار می رود که بار مثبت دارند و استفاده از آنها در

جمله های منفی درست نیست:

«این مدرسه از امکانات مناسبی برخوردار نیست» < «این مدرسه امکانات مناسبی ندارد».

□ فعل «توجیه کردن» هنگام صحبت از کار منفی یا اشتباهی به کار می رود که قصد داریم

برای آن دلیل بیاوریم. پس بار معنایی منفی دارد.

«وی کارهای شایسته اش را با اهداف بلندمدت خود توجیه می کند» < «دلیل کارهای شایسته

وی، اهداف بلندمدت اش است».

□ چند نمونه

□ فعل «انتظار رفتن»: این فعل در جملاتی که بار مثبت دارند، به کار می رود. پس استفاده از آن در این جمله درست نیست:

«انتظار می رود ورزشکاران در این مسابقات نتیجه قابل قبولی به دست نیاورند»

«احتمال اینکه ورزشکاران در این مسابقات نتایج قابل قبولی به دست بیاورند، کم است»؛

یا «شاید ورزشکاران در این مسابقات نتایج قابل قبولی به دست نیاورند».

□ کاربرد نابجای کلمات

گاهی اوقات پیش می آید که کلمات را در معنای اصلی خود استفاده نمی کنیم. البته بسیاری از کلمات امروزه معنای متفاوتی پیدا کرده اند و به دلیل اینکه در بین مردم جا افتاده اند، استفاده از آنها مشکلی ندارد. برای نمونه می توان به مواردی اشاره

کرد.

- ❖ تقدیر: معنای اصلی: اندازه گیری / معنای امروزی: قدردانی
- ❖ تحکیم: معنای اصلی: حکم دادن / معنای امروزی: استوار کردن
- ❖ پایمردی: معنای اصلی: پا در میانی / معنای امروزی: پایداری
- ❖ پیرامون: معنای اصلی: گرداگرد / معنای امروزی: درباره
- ❖ کنکاش: معنای اصلی: رایزنی و مشورت / معنای امروزی: جستجو

میانترم آیین ویرایش متون علمی

آلفرد نوبل از جمله افراد معدودی بود که این شانس را داشت تا قبل از مردن، آگهی وفاتش را بخواند. زمانی که برادرش لودویگ فوت شد؛ روزنامه‌ها اشتباهاً فکر کردند که نوبل معروف «مخترع دینامیت» مرده است.

آلفرد وقتی صبح روزنامه‌ها را می‌خواند با دیدن آگهی صفحه اول، می‌خکوب شد: (آلفرد نوبل، دلال مرگ و مخترع مرگ‌آورترین سلاح بشری مرد)!

آلفرد، خیلی ناراحت شد. با خود گفت: «آیا خوب است که من را پس از مرگ این گونه بشناسند؟» سریع وصیت نامه‌اش را آورد. جمله‌های بسیاری را خط و اصلاح کرد. پیشنهاد کرد ثروتش صرف جایزه‌ای برای صلح و پیشرفت‌های صلح آمیز شود. امروزه نوبل را نه به نام دینامیت، بلکه به نام مبدع جایزه صلح نوبل، جایزه‌های فیزیک و شیمی نوبل و... می‌شناسیم. او امروز، هویت دیگری دارد. یک تصمیم، برای تغییر یک سرنوشت کافی است

متن ویرایش شده

آلفرد نوبل از جمله افراد معدودی بود که این شانس را داشت تا **پیش** از مردن، آگهی وفاتش را بخواند. زمانی که برادرش لودویگ فوت شد، روزنامه‌ها **به اشتباه** فکر کردند که نوبل معروف (مخترع دینامیت) مرده است.

آلفرد **صبح که** روزنامه‌ها را می‌خواند با دیدن آگهی صفحه اول، می‌خکوب شد: «آلفرد نوبل، دلال مرگ و مخترع مرگ‌آورترین سلاح بشری **مرد!**»

آلفرد، خیلی ناراحت شد. با خود گفت: «آیا خوب است که من را پس از مرگ این گونه بشناسند؟» سریع وصیت نامه‌اش را آورد. جمله‌های بسیاری را خط **زد** و اصلاح کرد. پیشنهاد کرد ثروتش صرف جایزه‌ای برای صلح و پیشرفت‌های صلح آمیز شود. امروزه نوبل را نه به نام دینامیت، بلکه به نام **ابداع کننده** جایزه صلح نوبل، جایزه‌های فیزیک، شیمی نوبل و... می‌شناسیم. او امروز، هویت دیگری دارد. یک تصمیم، برای تغییر یک سرنوشت کافی است.

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ